

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Komisioni Qendror i Zgjedhjeve
Centralna Izborna Komisija
Central Election Commission

CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA (CIK), u prilog članu 64, stav 2, pod stav 2.1 i 2.2, članovima 54, 55, 58 Zakona br. 08/L-228 za Opšte izbore u Republici Kosovo (ZOI), kao i članovima 19, 20 i 29, stav 2, Zakona br. 03/L-072 za lokalne izbore u Republici Kosovo (ZLI), dana 08.03.2024, usvaja ovaj:

IZBORNI PRAVILNIK BR. 08/2024

IZBORNI POSMATRAČI

Član 1

Svrha

Ovim Pravilnikom je definisan postupak prijave, razmatranja prijava i akreditacije posmatračkih organizacija i medija, kao i obaveze akreditovanih posmatračkih organizacija i njihovih posmatrača.

Član 2

Akreditacija organizacija i njihovih posmatrača

1. Potvrđeni politički subjekti, nevladine organizacije (NVO) i vladine i međuvladine organizacije, kao i specijalizovane međunarodne organizacije koje se bave izborima i zaštitom ljudskih prava, predstavnici stranih država, imaju pravo da se prijave za akreditaciju posmatrača za izbore.
  - 1.1. NVO koje se u svom delokrugu bave izborima i zaštitom ljudskih prava mogu posmatrati izborni proces.
2. Zahtev za akreditaciju posmatrača može podneti bilo koji potvrđeni politički subjekt CIK-u u bilo koje vreme, najkasnije dvadeset pet (25) dana pre dana izbora.
3. Svaka nevladina, vladina, međuvladina organizacija, međunarodna organizacija, predstavnici stranih država na Kosovu mogu podneti zahtev za akreditaciju posmatrača CIK-u, u bilo koje vreme, najkasnije petnaest (15) dana pre dana izbora.

4. Zahtev za akreditaciju posmatrača može podneti bilo koji medij CIK-u, u bilo koje vreme, najkasnije pet (5) dana pre dana izbora.

Član 3

Prijava i razmatranje prijava

1. Potvrđeni politički subjekti, nevladine, vladine, međuvladine organizacije, međunarodne organizacije, predstavnici stranih država i medija koji se prijavljuju za akreditaciju trebaju popuniti sledeću dokumentaciju:
  - 1.1. Obrazac za akreditaciju posmatrača - Prilog I, koji je priložen ovom pravilniku;
  - 1.2. spisak posmatrača u obrascu - Prilog II, koji sadrži:
    - 1.2.1. Ime, prezime, datum rođenja, lični broj i kontakt telefon za svakog posmatrača, u fizičkom i elektronskom obliku.
2. Kancelarija za registraciju, potvrđivanje i finansijsku kontrolu političkih subjekata (Kancelarija) mora proveriti dokumente koje je organizacija dostavila za akreditaciju, i da pošalje dopis za ispravke u dokumentaciji:
  - 2.1. U roku od pet (5) dana za političke subjekte;
  - 2.2. u roku od dvadeset četiri (24) sata za organizacije;
  - 2.3. u roku od osam (8) sati za medije..
3. Organizacije koje su podnele zahtev za akreditaciju i koje su primile pismo za ispravku dokumentacije iz stava 1. ovog člana, moraju izvršiti navedene ispravke i ponovo dostaviti ta dokumenta Kancelariji:
  - 3.1. U roku od tri (3) dana od obaveštenja za političke subjekte;
  - 3.2. u roku od dvadeset četiri (24) sata za organizacije;
  - 3.3. u roku od osam (8) sati za medije.
4. CIK odobrava ili odbija zahteve:
  - 4.1. Potvrđenim političkim subjektima, najkasnije deset (10) dana od dana podnošenja;
  - 4.2. organizacijama, najkasnije pet (5) dana nakon podnošenja zahteva;
  - 4.3. medijima, najkasnije dva (2) dana od dana podnošenja;
  - 4.4. u slučaju odbijanja zahteva za akreditaciju, CIK, preko Kancelarije, pismenim putem obaveštava organizaciju, uz obrazloženje svoje odluke i obaveštava podnosioca prijave o pravu žalbe na tu odluku Izbornom panelu za žalbe i predstavke (IPŽP), četrdeset osam (48) sati od trenutka prijema obaveštenja.

5. Kancelarija obaveštava organizaciju o akreditaciji svojih posmatrača od strane CIK-a i daje joj odluku o akreditaciji i posebne bedževe za sve posmatrače.
6. Bedževe za posmatrače preuzima ovlašćeni predstavnik akreditovane organizacije, koji je dužan da potpiše prijemno-primopredajni list.

Član 4

Prava i dužnosti akreditovanih organizacija i njihovih posmatrača

1. Posmatrač ima pravo da:
  - 1.1. Nesmetano posmatra pripremu i sprovođenje izbora, uključujući sastanke nakon izbornog dana, saslušanja i aktivnosti u vezi sa izborima, žalbe i podneske u vezi sa izbornim rezultatima i utvrđivanjem pobjedničkih kandidata;
  - 1.2. dostavlja pismene komentare izbornim komisijama i biračkim odborima;
  - 1.3. nadgleda pakovanje, prenos, isporuku, rukovanje, prebrojavanje, čuvanje i uništavanje glasačkih listića;
  - 1.4. dobija kopije odluka, protokola, tabela, evidencija i druge dokumentacije tokom izbornog procesa, uključujući procese pre i posle izbornog dana.
2. Tokom izbornog procesa, uključujući proces registracije birača, akreditovani posmatrač može podneti žalbu CIK-u za svako kršenje važećih uredbi, administrativnih naredbi, izbornih pravila ili administrativnih procedura u skladu sa njegovim procedurama.
3. Posmatrač je dužan da:
  - 3.1. Poštujte zahteve ovog zakona i pravila CIK-a;
  - 3.2. da nosi bedž posmatrača na vidljiv način kada se bavi posmatračkim aktivnostima;
  - 3.3. uzdržati se od nošenja znakova razlikovanja koji služe kao propagandno sredstvo ili koji mogu uticati na volju birača ili ga identifikuju sa određenom političkom partijom ili kandidatom; i
  - 3.4. uzdržati se od kršenja prava birača na tajnost glasanja i od ometanja procesa glasanja i izborne administracije.
4. Akreditovana organizacija za posmatranje može poslati posmatrače na sastanke CIK-a i OIK-a.
5. Akreditovana organizacija je odgovorna i mora da obezbedi da njeni posmatrači budu u potpunosti obavešteni o svojim pravima i obavezama, kao i o izbornom procesu.

6. Akreditovana organizacija je odgovorna za individualno ponašanje svojih posmatrača.
7. Ako akreditovana organizacija utvrdi da je jedan od njenih posmatrača prekršio kodeks ponašanja posmatrača, ona mora povući bedž posmatrača i predati ga CIK-u kako bi poništili akreditaciju.
8. CIK može u bilo kom trenutku poništiti akreditaciju posmatraču koji krši ZOI, pravilnike CIK-a, administrativna uputstva ili procedure u vezi sa izbornim procesom.

Član 5

Akreditacija i uloga medija

1. Osoblje štampanih ili elektronskih medija (medijske kuće) koje želi da uđe u birački centar (BC), biračko mesto (BM), Opštinski centar za prebrojavanje (OCP) ili Centar za prebrojavanje i rezultate (CPR) na dan izbora ili tokom prebrojavanja, moraju biti akreditovani od strane CIK-a.
2. Spisak treba da sadrži sledeće podatke i dokumente:
  - 2.1. Naziv medijske kuće i kopiju sertifikata registracije;
  - 2.2. ime, prezime, datum rođenja, lični broj i broj telefona za kontrakt svakog posmatrača, u elektronskom formatu;
3. Nakon odluke CIK-a za akreditaciju, Kancelarija oprema medijske kuće bedževima za akreditaciju posmatrača.
4. Akreditovani medijski posmatrač mora nositi bedž za akreditaciju zajedno sa identifikacionim dokumentom medija koji predstavlja i obezbediti da isti budu vidljivi u vreme posmatranja, i ima pravo:
  - 4.1. Da uđe u BC, BM, OCP i CPR, kao i u druge objekte CIK-a i Opštinske izborne komisije (OIK), koji su otvoreni za javnost i medije;
  - 4.2. snima snimke i fotografije.
5. Aktivnost medijskog osoblja ne sme narušiti integritet izbornog procesa, izbornu tišinu, privatnost i tajnost glasanja.
6. CIK može u svakom trenutku povući akreditaciju osoblju medija, u slučaju kršenja odredbi izbornog zakonodavstva.

Član 6

Uloga posmatrača tokom izbora

1. Posmatrači mogu posmatrati proces procene paketa sa glasačkim listićima koje šalju birači van Kosova, proces otvaranja BM, glasanje, prebrojavanje, pakovanje i dostavljanje materijala od BM do OIK i od OIK do OCP, osim označavanja glasačkog listića od strane birača.
2. U toku procesa iz stava 1. ovog člana, ne može biti prisutan više od jedan posmatrač iz iste akreditovane organizacije istovremeno.

Član 7

Posmatranje procesa prebrojavanja glasačkih listića na biračkom mestu od strane akreditovanih medija

1. Prebrojavanje glasačkih listića na biračkom mestu mogu pratiti akreditovani mediji, kojima je dozvoljeno snimanje i fotografisanje.
2. U zavisnosti od površine BM, predsedavajući BM određuje broj medija koji mogu pratiti prebrojavanje na BM.
3. Predstavnik akreditovanih medija mora da podnese zahtev rukovodiocu BM za posmatranje procesa prebrojavanja u dotičnom BM, pre početka procesa prebrojavanja. Predsedavajući BO upisuje zahtev u knjizi o toku glasanja uz upis podataka akreditovanog medijskog posmatrača.
4. Predsedavajući biračkog mesta treba obavestiti medije da mogu snimiti proces prebrojavanja glasačkih listića, ali bez prikazivanja ličnih podataka zaštićenih zakonom.
5. Predstavnici medija stoje na mestu koje im je odredio predsedavajući, na odgovarajućoj udaljenosti od radnih stolova, i zabranjen im je fizički kontakt sa izbornim materijalom ili ometanje procesa prebrojavanja glasačkih listića ili komuniciranje sa članovima BO-a.
6. Predstavnici medija koji napuste biračko mesto u toku prebrojavanja ne mogu se vratiti na biračko mesto.

Član 8

Posmatranje procesa prebrojavanja u Opštinskom centru za prebrojavanje (OCP)

1. Sve aktivnosti koje se odvijaju u OCP mogu pratiti posmatrači i akreditovani mediji.
2. Unutar OCP-a, za jednim stolom za prebrojavanje nije dozvoljeno posmatranje više od jednom posmatraču iz iste akreditovane organizacije.
3. Politički subjekti su dužni da dostave spisak posmatrača koji će posmatrati proces unutar OCP-a.

4. Posmatrači stoje prekoputa grupa za prebrojavanje, na odgovarajućoj udaljenosti od radnih stolova i zabranjen im je fizički kontakt sa izbornim materijalom.
5. OIK verifikuje posmatrače i dozvoljava pristup OCP-u, prema odluci CIK-a.

Član 9

Posmatranje procesa prebrojavanja glasova kandidata u Centru za prebrojavanje i rezultate (CPR)

1. Sve aktivnosti koje se odvijaju u CPR-u mogu pratiti posmatrači i akreditovani mediji.
2. Unutar CPR-a, za jednim stolom za prebrojavanje nije dozvoljeno posmatranje više od jednom posmatraču iz iste akreditovane organizacije.
3. Politički subjekti su dužni da dostave spisak posmatrača koji će posmatrati proces u okviru CPR-a.
4. Posmatrači stoje prekoputa grupa za prebrojavanje, na odgovarajućoj udaljenosti od radnih stolova i zabranjen im je fizički kontakt sa izbornim materijalom.

Član 10

Posmatranje procesa procene paketa sa glasačkim listićima sa glasanja van Kosova

1. Posmatrači i akreditovani mediji mogu da posmatraju proces procene glasačkih listića koje su birači poslali van Kosova.
2. U prostoru u kojem se vrši procena paketa sa glasačkim listićima, za jednim stolom za prebrojavanje nije dozvoljeno posmatranje više od jednom posmatraču iz iste akreditovane organizacije.
3. Tokom procesa posmatranja, posmatraču nije dozvoljen pristup ličnim podacima birača, zaštićenim Zakonom o ličnim podacima.

Član 11

Izborni posmatrači za drugi krug izbora

1. Posmatrači akreditovani pre dana izbora prvog kruga mogu posmatrati drugi krug izbora za predsednike opština.
2. Predstavnici potvrđenih političkih subjekata, NVO-a, vladinih i međuvladinih organizacija, međunarodnih organizacija koje su specijalizovane i koje se bave zaštitom ljudskih prava, predstavnici stranih država ili medija mogu podneti zahtev CIK-u za akreditaciju za

posmatranje drugog kruga Izborna za predsednike opština, ili ako su već akreditovani kao posmatračka organizacija, mogu podneti zahtev za akreditaciju dodatnih posmatrača, najkasnije pet (5) dana pre dana izbora.

Član 12

Prelazne i završne odredbe

1. Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Izborna pravilo br.08/2023 Izborni posmatrači.
2. Sastavni delovi ovog Pravilnika su:
  - 2.1. Prilog I - obrazac za akreditaciju posmatračke organizacije;
  - 2.2. prilog II - spisak posmatrača.
3. U roku od šezdeset (60) dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, Kancelarija je dužna da izradi postupak za akreditaciju posmatrača i uputstvo za kodeks ponašanja posmatrača.

Član 13

Stupanje na snagu

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom usvajanja.

Predsedavajući

Centralna izborna komisija

Kreshnik Radoniqi